
MCO

چھاپ غلام محمد و نور محمد

تصنیفِ لطیف شاعرِ لاثانی جنابِ پیر عزیز اللہ صاحب حقانی

حسبِ فرمایش غلام محمد و نور محمد تاجرِ کُتب مہاراج گنج بازار سرینگر

دونون عقل ادراک یا مشت خاک
کرون سوی یسن کی از خاکی پاک
کرن رہنمای نش گی بنی
بچن رنگ سرکی خفی و جلی
برہ سابقان می و لغو
کہ آرد خمار دلم درد و سوز

٢

بسم اللہ الرحمن الرحیم

دِلا کر بنام خدا ابتدا
سو بے مثل و مانند بی کیف و کم
بیک رمزہ قدرت کران آشکار
سو قدوس قیوم قایم بذات
سو در باغ وحدت کنوی آو گل
چھوتس نش حرم نہ چھوتس نش کنشت
چھو سوی مالک ملک دنیا و دین
رخ قدرتنک نور چھوی جلوہ گر
چھوتس نش نہ خالی عرض کنہتہ شے
نہ در گوہر و نی سو در رنگ چھوی
اگر با تامل وچھک از نظر
تمی بو یہ چھوی مشکبو تر گلاب
تہو وچو شش آب جوشان نہان
زبان قلم گر بود صد ہزار
سو معبود یکتا خدای جہان

تہند ابتدا چھوی بلا انتہا
سو خلاق عالم بنور قدم
زمین و زمان و خزان و بہار
چھو فعال افعال و کاینات
چھہ مشتاق تس کن ہمہ جزو کل
تہندوی چھو دوزخ تہ تس نش بہشت
چھو در قبضۂ او زمان و زمین
تمی نورہ کوی ذرہ شمس و قمر
سو کنہہ شے نہ لیکن بہر شی سوچھے
ولیکن سو تا بندہ ہر رنگ چھوی
تمس نش چھو نہ کانہہ ذرّاہ نبر
ز دریا سپن آشکارا حباب
بہ شمعک سخن کرانو درمیان
ہلی کر لکھت حمد پروردگار
چھوتس نش ہویدا مکین و مکان

نعت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وآلہ وصحبہ وسلم

صوبہ ز نبی نورِ عینِ حسن
چھو تس وصد مصطفیٰ ختلان وطن
بخت ولایت بتن چھو شمع ان بہار
چراغِ جہان باتن چھو پرتو ازسید وار
چھو یون بتن نو تن دین پیغمبری
نواز بندہ عالم ہمہ نور نور حیدری
سرسبز شجر دین اول پیٹھ منجلی
سرپرستی کنی حسن کری ولی

بمداحی آن شہ انس وجان	کمر بستہ ہر سو صفِ مرسلان
چھو عیسیٰ ہمتس خر گہک بارہ دوز	تجلّی مو ساش مشتعل فروز
خلیل آسو تس گلشنک باغبان	سلیمان یکے مُہرہ دارِ زمان
خضر تس چھو سرکار کوی آبدار	زرہ ساز داوُد در کار زار
شدہ سایۂ او لطیف آنقدر	ز جانہای پاکان تنش پاکتر
عجب کیاہ چھو بی سایہ بالای او	گل قد زنک آسوت رنگ و بو
رٹن زیرِ سایہ زمین و زمان	ز تحت الثریٰ تا حدِ لامکان
بلاشک سو سایہ ز اہلِ نظر	چھو سر سایۂ نورِ کحلِ بصر
چھو حق بانہ مدّاح آن جانِ جان	چھو کیاہ تابِ حقانی کج زبان

درمنقبت جناب حضرت امیرکبیر میر سید علی ہمدانی رضہ

ولو ساقیو از کری التجا	بیک ساغرِ بادۂ دلکشا
می نابگون جام سرشار جاو	ولو می چھنی دل بخمار آو
چھو دل تنگ از دست نفس شریر	مہ درد نہانس دوا دِچ پیر
مہ چھوم پیر سید علی نامدار	چھو یُس ثانی شاہِ دُلدُل سوار

انداجی آن شہ ... ولایت ... من چھو ...
ازل تا ابد نور اوکم بزن ... داو دگی
دیون جلوہ بیم حقِ باسرار علم ازل
گنجِ سینہ گنجینۂ راز حق بیق
باجای چھو سالار دین سرور داوری
امواتِ عیسیٰ نفس

سرافراز ترکیب گروہ کرام
سو نو بادہ باغ خیر الانام
بسرّ نبی سینہ تس منجلی
بصورت نبی و بصورت علی
پیٹھ نور علی نور نور نبی
ظہور علی در حضور نبی

نجیب اول ترتیب سپہ دار وزن کھون
عنبر ولایت ... کھون نبی ...
شمع ولایت نور خود اسرار
سرور عالم ... حسین از افراز
تدی اولیا حسین مرتضیٰ
چھو قایم مقام علی مرتضیٰ

در بیان سبب تصنیف این کتاب میگوید

چھو باعث بتالیف این بوستان
بخون شوق تہ خواہش دوستان
دل اول مرد در بدار این بار بو
دوم خواہش رای احباب بیام
بحکم طبیعت تلوم خامہ تام
بشوق دل و رای احباب بیم
بیون خامہ زرفشان در رقم
ازین قند شیرین خوش سخن
بیون طوطی ہا منتشر سخن

پتھس بادشاہس شہ مدح خوان	چھو معیوب حقانی کج زبان
ونون باخدا گویہ میان نوی کلام	چوچوپان موسی علیہ السلام
ولی نالۂ درد سوز جگر	بجوشش چھو اندر درون پُراثر
ہمی ذوقہ دل ون کرو منجلی	پڑو ہر زمان یا علی یا علی

مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات

الٰہی بو بندہ گنہکار جھس	زبس بار عصیان گران بار جھس
الٰہی بحق شہ مرسلین	بحق علی و باصحاب دین
خطا بخشہ ون جھوک تہ پروردگار	تو ستار و غفار و آمرزگار
کران جھوس بدرگاہ تو التجا	کروم در دو عالم تہ حاجت روا
بدنیا بہر حال خوش تھاوتم	شراب محبت پیون جام وتم
بہ با مخلصان بخش ساری خطا	ہمن سان ایمان کرتم عطا
جیہ ہم میان غمخوار طالب مرید	تھوک خوش بپاس شہ بایزید
بدنیا و دین تھاوتم سرخرو	دلس زآب عرفان کروم شست و شو
بہ دوستان شاد تھاوتم مدام	بحق محمد علیہ السلام

سندھی کار نماندہ نی
ورین شعر ویرندہ نی
ہمیشہ نظم شعر بعد اسلوب
بعضی زبان سندھی اوری
بیون نیز زبان لبیب
بیان نثر ...

در بیان اول این کتاب

گلدستهٔ بینظیر در مدح پادشاهِ ملک هند و خواستن اولاد و نا امید شدنِ او

بده ساقیا ساغرِ غم زدا | که این نامه را میکنم ابتدا
گذارندهٔ نامهٔ دوستان | کران نقل از ملک هندوستان
شهاه آسو باشوکت مال و جاه | فریدون حشم شاه گیتی پناه
بکثرت ئی تس گنج و مال و منال | ز فوج گران آسو فرخنده فال
ستهاه پادشاهان باتخت و تاج | خطا تا ختن تس دوان آسو باج
رعیت بآرام آسوده تر | باحسان ئمن مال و زر بیشتر
درآن ملک نه کنهه گدا و فقیر | باحسان سلطان سینمت امیر
ولی کیاه بو تمند سو جاه و حشم | محل و مکان آسو رشکِ ارم
هزاران پری پیکر آسِس غلام | بخدمت کمر بسته حاضر مدام
کنوک کنهنه تس در جهان آسو غم | مگر بهر اولاد آسوس الم
درین غم تس برجگر آسو داغ | وچهون خانهٔ عیشِ ل بی چراغ
بخلوت وزیراه انس بروتهه کنی | بنون داغ دردِ درون تس وزن

دربیان بنا کرون پادشاه تعمیر تن باغ برای شهزاده بینظیر و وصف آن باغ

ولو ساقیو جلد یادن برسه
یک پیاله می بو لادن برسه
می ارغوانی ته اک پیاله چاو
ولکه شاه پیر پس سوی کن باغ دراو
عجب خانه شاهس بن کر باغ
بمی انشکه پیو بر دل لاله داغ

٦

کرون تازه گلزار امید تس	شگفته دل بخت جاوید تس

دربیانِ تولد شدن شاهزاده بینظیر وخوش شدنِ شاه

ولو ساقیو چاو جامِ شراب   چھواندر طپش دل کران اضطراب
شراب مصفاّ چو لعلِ نگار   بیکبار چاوت منگے بار بار
کرون نغمهٔ تهنیت چھوم شروع   ستاره سفیدس چھو وقتِ طلوع
سپُن بام نورت اداسه بسر   تولد سپُن پادشاهس پسر
عجب صاحبِ حُسن تابنده چهر   وحبت شیفته سپون ماه ومهر
تسند روی چون ماهِ آفاق گیر   تمی ناو پولس شه بینظیر
حکیموز میلاد و نهس خبر   مبارک یه شهزاده فرخ سیر
شهاه آسه اندر جهان باحشم   عطارد رقم ته مبارک قدم
سپون شاد بوزت شه دادگر   دتن داد شادی بامداد زر
کرک شادیانه عجب در طرب   بجن باجه گوراج دارن عجب
رکه ومه کران مرحبا آفرین   صبا ڈلُ زگلزار خلد برین
جمع تهنیت گو بدیوان عام   سپُن تازه از خاص وعام ازدحام

یہ بچہ سال از ہر آن ولب
سیون بابرس ابروی ماجین
نصیبن سیون چشمہ و قنات
و مہ صبح ساری نیوجا حش بنیاظر
ستہ نمہ بارہ ترس سیرس صغیر سید
سیون ستہ عتب آران و نہ چاہ بیرن
پی سجدہ صلی آو فاب
سو و ستی و دو و انی و مانی
سی جنن ہوا و بوقت بیسب
ہو و برسبہ سیہ سیر و
عجا یب سیبہ سیدا و ار امیر
عجا و ہ جم سیر ما ستا ب
ستی رمہ و ہ صبح مست سا ب
لصد با ب ر آو قبا ان شتاب

طرح بندی از ہر طرف نو بنو	صبا گرد آن باغ دیوانہ گو
ز اقسام گل تُل دبیرن قلم	وحیت دار حقانین تس ہلم
تمی رشکہ رٹو داغ لالن بدل	بسکیجا ی لگ پای سروس بگل
تمی باغکو ی مشک بازار پیو	مثالا تمک رشک تاتار گو
وحیت عشقہ بیچان سیون شادمان	ولون بان از عشق باریسمان
گل خطمی و شوری و جعفری	ریاحین و سنبل چمن بربری
درٚ او دعوی ہمسری کارِ ہ بت	زغیرت کڈک تس زبان کاز ہ پت
سہ کثرت گلن ہنز وحیت سنبلن	گمرٚ کار خم از حیا یرٚ گلن
تمی رشکہ پو مشک چین در خطا	ضمیران ہنز ل خطا در خطا

در بیان عزم کردن شاہزادہ برائے سیر باغ و حکم نمودن اہلکاران خود

ولو ساقیو چاو تم جام مُل	بباغ جوانی چہ ایام گُل
غنیمت یہ صحبت چہ با دوستان	چھو گرد جہان در گل و بوستان
زگلزار خرد جہان کانہہ بار	چھو می حقت فرصت غنیمت شمار
بسنگ چمن کنہہ مہ تھو اعتبار	چھو از چرخ چرخ خزان و بہار

۷

در بیان بر آمدن بینظیر با شکوہ و حشمت براہ حمام و رفتن بسوی باغ موصوف

بوستان می ناب پیر مغان
کہ محمود کند گرم و سرد جہان
ولو ساقیو چاو تم جام
دلہ تھو دل آتش وارہ کھ
انم تھو اگر از بینظیر
پھو جام سلام او ہر رحیم
نرج جام ازخانہ نزد او
ہمبن بانہ جاتہ ماہ نہ جام رنزاو
خرامانہ تن ماہ نہ جام
بن نازنین غرق ابر و ارغل
بنفشم پیون غرق رخسار گل

وین بام پر حوض گو بنیظیر — بتالاب پیو تاب بدر منیر
مصفا تنے آب تراون رسیر — چو مهتاب پیو تاب آبس اندر
چو آب صفاتس سپن صاف تن — ملون موی نازس تہ عنبر ختن
مرصع بسر تاج زرین بتاب — منور زشکل رخ آفتاب
جواہر بمس آس جرمت بتاج — بیکدانہ قیمت چو مصر کی خراج
امی نازہ شہزادہ آراستہ — خرامان سوزن سرو نوخاستہ
انگ باد پا اشہب تیز گام — جرت زین زرکار وزرین تمام
سپون بام پر پشت ابلق سوار — کمر در کمر ہستی ہند قطار
چوے ور استے ہر طرف دھام دھوم — زخیل سپاہان زہر سو ہجوم
بہر فیل پر پیا عماری زر — مکلل بیاقوت ولعل وگہر
پیادن قبا خز و دیبا کلہ — زدستک نلی ہر طرف غلغلہ
بکیسو یدقچی صف بر بری — دگر سو یلان بالباہن زری
بجن ہر طرف شادیانہ تمام — برن چاو ڈلیت چہ خاص وعوام
سوار و پیادہ صغیر و کبیر — جلو دار ساری امیر و وزیر
کرن مرحبا مرحبا صد نفس — بہر سو دچن کہافری پیش و پس

دربیان رفتن شاهزاده بالای بام برای نظاره بام و عاشق شدن پری بر شاهزاده وبردن او را در پرستان

چه منت مرا ای ساقی سیمبر — بیک ساغر مے یہ دل شاد کر
ولو ساقیو وعده مو نه تو نگاه — بو نه دلربا از کرو کسب ماه
غرض شاهزاده بران فرش ناز — سو دل حیث عالم شهنس دلنواز
با آرام اندر منام تمام — با بین عیش و آرام بالای بام
یه تو ی عیش و آرام و چنگ و رباب — تهوی مستی گل نه خواب و شباب
سو خوشتاب در خواب با مهتاب — تسند روی پر تاب نه ن آفتاب
عجب باطرب عالمس آسوگاه — عجایب جهو نیجا سمن مهر و ماه
گهی مه گر من بار خش تابدار — گهی رخ تسندز و نه آئینه دار
بمهرویه دلجوی آن سربلند — سین عکس مه درجهان چار چند
امی حاله مس یاله حیث خوابکوی — بگرد رخش هاله مهتا بکوی
دیان آیه پریاه و ډن زرو دتر — پیبین پر رخ ماهتابش نظر
زمهتاب روش و جهون تس بدن — ورس در غم عشق آتش به تن

ولو عشقه از ن شکرت بابال
جه کم سلاطین بجاه و جلال
ولو عشقه در جن و انس وزری
بجادو گری جی هنر افسری
ولو عشقه جوګ منبع کار شی
گرد و کی باغت یار و اغیار شی

اندر روز از سر کردن دایم همی
ابر سوز مردان از ماهی همی بولی
سیمون شور از کرشت واز جام
جر واز اندر حرمحی نه یام [illegible] پیر
بیتغم و دیگر بزن و
امی حاله ساری وزیر وا یم
لدون خاکی بر سر و دون زار زار
بجار اردو یهن جر خار یار

رویی وچی سکن بهتان خاکی بال
زنان کغ زنان باهمجو باد شمال
وزیر و امیران فرخ سیر
کروک تعزیت برشته واوگر
کروک غرض باصد دار ابشاه
بتقدیر حق ونته کنهه چاره ما

غرضِ ناعشقن شهاه زور کرٔ — بعشق بشر پریه دوه تاره پھر
کرٔن پور تدبیر با دل زفن — درین خواب همراه دلبر همن
صدم عشقه طوفانکوی آس پیش — لدون نندرِه هنتو شاه برتختِ خویش
لدون یام دلبر بتختِ روان — مجلّی سپون هر طرف آسمان
ستارن چمک پوینه گاه بر قمر — بتختِ زری زٔج پری با بشر
پری کازه با دلبری آره کاژ — زری تخته سی پٹ پرستان وازٔ
گهی شاد بر وصل آن دِرِ طاق — گهی دلحزین تر به بیم فراق

دربیان جُستجو کردن پادشاه شهزاده را و ماتم گرفتن او

ولوسا قبو موسپن خشمگین — ده پیالاه میک چھونس ازدلحزین
پرستانکوی قصه موجود تهاو — بینکو غمز دن هیندِ راه جال باو
پگاه شاه بیدار از خواب گو — جهانس زٔ شمس الضحیٰ تاب پیو
زبستر تلون یام از خواب پیر — بزودی کرون جستجوئی پسر
لبوک نه ازان گل نِشان تا نِ باغ — شهس روٗ دلن چون گلِ لاله داغ
پتهر سپویز غش سپوس آتشِ دِلس — چو بلبل دتن ناله کتیاه گلس

حیوساه چاه ره خر صدر وار ادو
[illegible]

ستان سیدن شاه زاده
بخواب وو بیدن اشیان نابینی گ
یعوسا قیو خضر بنی تشنابا خر فیاب
حرون حصیبت حاتیه آ آن بکاه اسعد
ازان سکل بسهنه [illegible]
فسنه ودیستان کرو حجب

وڈو بام کر پر یہ بر تختِ زر — بتختِ روان ہت پرشکِ قمر
بیکبار پرواز بر تختِ ناز — پرستانسی منزل کرن چشمہ باز
سٹھاہ برگزیدہ بمس آسو باغ — نمک بوی گل تازہ تہاون و باغ
شگفتہ بہر سو ریاحین و گل — زشاخ درختان بہر جا شہل
مصفا مطلا منقش تمام — زبس سایۂ نخل تا یک نہ نام
نہ نارک خطرنی زبارش ضرر — نہ سردی نہ گرمی نہ خوف و خطر
ہارہ بن برت از گل یاسمن — سمن خندہ زن ہر طرف در چمن
درخشندہ ز سقف و دیوار و در — سراپردہ زربفت و سر سبز تر
زمین مطلا جواہر نگار — تمامی ذرہ موسم نو بہار
بمیکو یس دلس آسہ ہا اشتیاق — نملکو رو وچہون آسو بالای طاق
طلسمی بہر سو وحوش و طیور — سمن در چمن ہر طرف دور دور
ز اقسام میوہ بیم کرشمار — قطارہ قطارہ ہزاران ہزار
وزن ہر طرف شور و نغمہ بال کیا — بہر حجرہ سنطور چی تال کیاہ
ز آواز و ز صوت سنطور و تار — بہر دور زن ارغنون صد ہزار
کوٹھن مخملک آسو فرش و فروش — بخطِ سلیمانی آسس نقوش

در بیان داون پری بعد دو سال اسپ فلک سیم برای تات شهزاده

نه گه سیر اپشت رخش روان
گری چوخی په پرواز گه آسمان
وکی نوره تس اسندی وصوفی
نامنه چه باد په ژنده نامی

نه نشی کمه نه جن آسوی ارته خوب
چه آتش بالا په پشت تراب
نه خشی نه تری په سبک آسو
نه سوی کمه نکه په تکیه رزور آسو
دم و سم و نه ماهیر دار هوار تس
نه په جهنم په پشت و دم نارتس

۱۲

مه ړدړه چهوی خانهٔ خوشتین
یه بوزت شه بنیظیرن زدرد
چه تصویر گمپاس گوبی صحرا س
بدل کنهنه رودس خود اختیار
امی حالهٔ کنهه کال آهو مثال
ولی نازو سازو سرودس تیار
بدل کنهنه رودس تمنا نهان
سوغم دمبدم آسوتس تازه تر
پری آس بادلبر هوشمند
توی تس دپون کاشه بنیظیر
دمی گر بنون بهر سیر جهان
لس طکیه اوّل بو لکهه لکهیے
ژلک بیتهونه از حیلهٔ دملک خویش
دئی بیتهونه کانهه رم نئیی مه سوا
گرون سیر چهوی تا بنک شب پهر

ژه کر عیش و آرام در هر چمن
زاندوه هجران کڈون آه سرد
سپون پژوداس آتش درد دل هر اس
نه جای قرار و نه پای فرار
بدام پری لگو قرب و وصال
شراب و کباب و بهار و نگار
بغیر از غم دوری دوستان
غم مادر و درد هجر پدر
بناز و گری تس کرن نو شخند
مه گرځه تیوت دلگیر در غم اسیر
ژه کر سیر جانانه در هر مکان
پس انگه باین شرط رخصت دم
گرځ مکه واره قیدی بنک سینه ریش
خبردار چهوی تهنه میلی سزا
گرځی نا چهوی لستنگی هند سبب

[illegible]

چو باد صبا بسیر آسوی [illegible]
وین تس فلک نازاده [illegible]
[illegible]

وچهون بر لب جو تماشای ماه
وتی کیاه بهر سو بهوس آسو گاه
هیچوی عکس مهتاب بزبان چو آفتاب
ممی وار دوی نابزان و ژبر مه مثال
رمی وار آن اقلیم حسن و جمال
شهنشاه وچهین ژ حسن بهار و بشماه
شهنشاه وچهین ترو سیمتن گلعذار

بیا زود ای ساقی شوخ رنگ | بیک ساغر می دلش کاش رنگ
دیتم داروی تیز هوشی بزود | گرم توسن طبع بالا صعود
بنیو اک دوها هیچو مهر منیر | به پشت فلک سیر گو بینظیر
رنگیسو کرون سیر سوئی دگر | وچهین بر ونهه باغاه گرن نظر
لراه اک وچهین ژ سفید و بلند | درین باغ از ماه روشن دو چند
بیتهوی عکس مه دلفزا جابجا | تهوی صحن خوش کیاته دلکش هوا
ز اوج فلک وهو بزودی تیهر | پس و پیش در باغ تراون نظر
چو فردوس باغاه وچهون تازه تر | چه اشجار و ازهار و انهار و بر
شگفته بهر گونه گل آوزه لی | وچهینه نٹ نٹی گو کلبو تل تلی
نه بوی همجنس آیس بباغ | توی تازه تر گوس مغز و دماغ
در و بام و دیوار وار اسفید | تمک طاق محراب صبح امید
مطلا نصحن چمن آتسو فرش | گموت فرشکوی تاب بالای عرش
درین باغ فردوس تراون نگاه | وچهین حور وش صورتاه رشک ماه
وچهیس ید پری آسه ژ هوشمند | بیک نوشخندی گرس شیشه بند
بهت بر لب نهر بر تخت زر | بسر تاج زرژ ز لعل و گهر

دربیان نازنین چون بصور
آن نازنین چو مه بر آب
از ان روی کاربر پر آب
کرسی از و شیدم آن زنده بهار

۱۴۳

ز وحدت دون کثرتس منز جلوه گاه
بهر رنگ در جلوه آن ماهتاب
زمم عکس بر ذات حق بی قدیر
در بیان صفت آن مه مثال
بکثرت میمبرد ا بشکل

وجود جوبار ...

شه بنیظرن سه رشک قمر
وجاهت نما موج دریای حسن
بگردش خواص مینده وی از دو جام
سه مشغول اندر تماشای ماه
عجب کیاه بگردون درخشنده ماه
در آن باغ دلکش بر آن رود بار
تهوی صاف پوشاک ان تو بکار
بان نور آن رشک حور و پری
ز برگ سمن آسه نازک بدن

وچهن باهمه دلبری در نظر
نزاکت فزا امسند آرای حسن
سه اندر ستارن چو ماه تمام
تهندی بنهکو مه رتن آس گاه
به اندر زمین زن هر چار راه
بهم دون مهن آسو گومهت و چاپ
رتن آسو از عکس چشمان غبار
تمی لوپر بهتو زیور سین زیوری
سه صافی وچهت آسو گوهر ودن

در بیان سراپای آن معشوق یعنی بدر منیر میگوید

قد و قامتش فتنه آفت قیام
نته حسنه باغک هی سهی سرو ناز
دو گیسوی جادو شه عشقه دام
بفرقش خط فرق نور نجات

قیامت کرن تت بهر دم سلام
باب لطافت گموت سرفراز
مطول زحد حبش تا بشام
میان دو ظلمات آب حیات

[illegible]

تسند سینه چهوی شیشه خوته صافتر	همه آیتِ نور تا ناف پر
قلم لسته گو در رقم از بیان	ز باریکیٔ وصفِ موئی میان
بجز اوج زانو الیٰ حدِّ ناف	سراسر سراپا و نی صاف صاف
تسند ساق سیمین مُصفا بلور	ز آئینه روشن سُٹهاتن زره کهور
عجب پُشتِ پا صاف انگشت پا	کفِ پا یوان درنیٹ از پشت پا
سراپا از ان دلبر شوخ رنگ	ادا بینظیرن وچهوسن نگه رنگ
تبسّم تکلّم ترحّم ستم	مطابق بخشم و موافق کرم
نزاکت صباحت فصاحت تمام	بلاغت نما با ملاحت کلام
نگه آفت و چشم عین بلا	مژه دینکی صف ژٹن برملا
کله ناز و زیبا ته دیبا قبا	صبا لس گران مرحبا مرحبا
عجب بیکری دلبری بینظیر	بمس دلبرین نا و بدرِ منیر
نظر یام کر بینظیرن ز دور	سپیون مست دلبسته در عشق حور

در بیان عاشق شدن بینظیر و بدر منیر بر یکدیگر میگوید

چو سروِ روان پای رودس بگل	رٹس جای عشقن نهانی بدل

۱۵

سپیون دوه زخورشید آفاق گیر
کینز آیه نزدیک بدر منیر
[illegible]

[illegible]

در بیان مجلس نمودن
آن دو دلبر و مشتاق شدن
باهم

ولو سا قیو جام و صهبای عیش
وهم فرصت غنیمت جم در جای عیش
وهمه گذاره مهر و الکس دبهار
تا هم الکس د لوار و ستار

کمر چابک از ناز و دیبا قبا	صبا گفت صد مرحبا مرحبا
قیامت سو قامت بباپام گو	سر موی مشکین بباپام گو
کڈون بام موسین سر تا م کشن	کرون رام تا شام چنین و چشن
بدن مهر ز آکت چه گلبرگه دور	امی ور گه بن درایه ن سر گه جور
کمه نشه نبر درایه تیغ سنبل	رسپیر دار مس تازه عشقن غزل

غزل اوّل در ملاقات آن دو دلبر

در باغ گو بیکجا مل گون گلشن مبارک	تل هر طرف ز گلها لگو بلبلن مبارک
دیشت سوی پچان پیچان چو عشقه پیچان	گو در چمن پریشان دل سنبلن مبارک
در جلوه خال الکشن بر روی همچو آتش	موسین چو سیه سبو کش خم کاکلن مبارک
ناز و نگار یکجا لیل و نهار برپا	رڈوت خمار صهبا ز لفک لن مبارک
بر خشم چشم کافر از آب می مخمّر	بر کف ز زر چه ساغر بنبر زلن مبارک
از نوشخند دلبر عاشق زبان چو جوهر	ز ان لعل لب چو شکر عاشق بلبن مبارک
نور کرشانه دورن لوٹان سر گه جوران	دل بسته گو قصوران مرکنفلن مبارک
در باغ یار یکتا هر سو بهار برپا	حقّا نیس چو یکتا رڈوت دلن مبارک

گهی از سر ناز بر مینظر
سپین جلوه انداز بر مینظر
گهی پینظر آن همه اضطراب
گران گرد در گرد آن ماهتاب
سپین و گرم بازار ناز و نیاز
بانداز ناز و ادا سوز و ساز
ز ده دلبر الکس گرفتار گی
ز خمخانه عشق سرشار گی

١٦

عشقن شتم
ونی سر پایه سو اخلاص پیچا پیچ
سپین آفت عشق بهار
وچین هم چنبل و الکس ...
چمن سبیل شتم
ادا فتنه عشوه ...
شمه بلا غنچه آفت ...
وچین فتنه ... لطف ...

حیف و افغان بود ورہ ورہ سرزنا
عنقبہ بتہ یہ لبکی وز چھکا
حیہ بستہ مصیبت غنبر ولیب
یہ زہ مضمون بیان یہ چھکی
سجہ چھن تنعم یہ چھک

وریان پتہ پس بینوان
ازن و رزتمنا بینظیر یا بیجواب
واون بینظیر و

تُندر رنگِ ہس بر لبِ لعل بام
بصد تامت کرون غنچہ وا
پر زِہن بازِ اکت بآن رشکِ ماہ
گنتگو چھوک ژہ سلطانِ حُسن وجمال
ژہ چھوک مہ جبین رشکِ حُورو پری
بناز واد البتہ گومیون دل

دُرخشان بدخشانکوی وقتِ تبسام
ہرُن گوہر از دُرِ حبب پرُصفا
یہ چانکوی یت سبب ونیہ گیاہ
وحِس چانِ عشقن دلس گوم زوال
گران بستہ دل چھوک بجادوگری
وحِس چانِ حُسن لجس زالہ گل

زنہ بوزِت ہتہ بنیظران از ود
پانچ ویز [illegible]
ونن سرگذشت نیون سر سر
زنان زاد و بوئمت نا مریر

غزلِ دوم از طرف بدرِ منیر مخاطب بینظیر

روی چھا یا یہ مہر انور چھا
قدّ بالا بلاے رعنائے
چشم ومژگان وبینوا ابرو
مارِ صد سر سیاہ ہر سر مو
طرفہ در باغِ حسن زاغ سیاہ
کارِ پتِ مو بنفشہ یا گیسو
وصلِ ابروز وصل طرفہ بلا

جلوۂ آفتابِ خاور چھا
الف چھا سرو چھا صنوبر چھا
سحر پرور کمان وا ابرو چھا
کافرِ مست زلفکوی ور چھا
داغ لالہ بروی آذر چھا
چین بچین یا یہ عنبرِ تر چھا
غرّۂ طرّہ خطِ محور چھا

ز عشق پدر قصۂ باغ و بام
سواری و حمام و دام و مقام
ونن بس وقوعات خود سر اگی
بگجن زر کی واقعات پری
یہ بوزت بنتگی بصد پیچ و تاب
بیڈخی دیون بینظیر س جواب

ژہ مر پریہ یت تہ ژہ مریہ پری
دوہ ہجش روز از غمخواری بری
بیکدل چھو ہم خریدار عشق
نہ ژکن چھم باکی بجو داغ عشق
اگی وانہ یم نہ عشقن تہ اب
بلی یا نہ چھن لگم جگر خانہ خراب
ژہ معشوق ز انکہ عاشق اگری
ژہ عاشق بین تہ ژہ عاشق پری

قد طوبی یا بلا یا لا سهی سرو مراد
یا صنوبر یا الف یا قامت دلدار چهیا
میم چهیا یا در تکلم درج گوهر دار چهیا

یه بوزت شه بینظیرین شتاب
پکین چو یه اُش ته دلس آب و تاب

دیون تسن زاری کرای ماهتاب
بو بیتیاب کیاه زاله عشقن عتاب

دل و جان بو جانوی خریدار چهویس
به بیچاپ زلفت گرفتار چهویس

جهسی شمع ویس بو پروانه زی
دُدُس در غم عشق پروانه زه

بموی سیاه و رخ چون قمر
بکیسو کرت بسته شام و سحر

لدت قوس نازس زمژگان خدنگ
کرت پاره پاره دل خاره سنگ

زجابت بخیزم گدایت کنم
نهایت چهوسی سر فدایت کنم

اگر سر بُری بر ندارم قدم
چهوکر سر سری نار عشقن صدم

به بیچاپ زلف توای نازنین
بیک چین هیوز اله لگ دلحزین یا

زه رستوی حرام عیش و آرام چهوم
تنورس ستین شرکت جام چهوم

غرض عشقنی زاله لگ بینظیر
پردن مصحف روی بدر منیر

دتن دل بیکدیدن و لُربا
بغارتگری دل کرون مرحبا

وچین بیشتر و تازه حُسنچ کتاب
زدیباجه پرنس سراپا زه باب

بیک باب وصف سراپا تمام
بباب دوم در غزل اختتام

غزل سیوم از طرف بینظیر بطرف بدر منیر میگوید

19

دریغا شبک پهر گو سر سری | شهنس واتو میفات عهد پری

سو خورشید از ماهرو بام دراو | سپین روز وصلش شب هجر ناو

گهربارئس چشمه زاب ستم | لسوی پری تام تراون قدم

بدل مضطرب آسو آن روسفید | به پیش پری زن دو بس رود قید

دین یا الهی گزهم روز کر | وجبین روی شمع شب افروز کر

گرون یاد زلف سیه فامکوی | تمنا کردن بر توی شامکوی

غرض آفت هجر محشر ستم | صد عشقه سیلاب طوفان غم

یه گو واقعات شه بینظیر | ذراه بوز احوال بدر منیر

سو شب لس سپون چون قیامت دراز | ز اندوه هجران لسوز و گداز

با امید و یاس و مه دلربا | گهی در هراس و گهی در رجا

بمس آس دلجو و ساه پارسا | دین آس لس ناو نجم النسا

حسین نازنین مهجبین هوشمند | سهاه دلنشین لعبت دلپسند

سه واقف بحالات بدر منیر | خصوصاً ز عشق شه بینظیر

سهاه آس قلاش در کار عشق | ز طفلی بخوبی خریدار عشق

ان بروهکن ماهر و دلپذیر | سه رشک مه و مهر بدر منیر

سلام و کلام راز دو جانب تمام
سپن تامہ آغاز تا اختتام
دربن عشرت و عیش و ناز و طرب
دربنی سپون پوریکپاہس شب
مینون کانگی باش خلقت اپار
بخوف نیگاہ و وقت خود چھوس تیار
بلا ناغہ ہر شب آسو بینظیر

یوان آسو رز دیک پرن [illegible]
ملن دون نگارن اکوی پہر شب
سرور کرتھ پہر با صد طرب
ہیوی پہر آرام عیش و قرار
وچھن اک اکس آس حسنک بہار

دربیان آگاہ شدن پری

۲۰

از احوال بدر منیر و بینظیر و فیروز شاہ
ات و یعقوب و عتاب کرون بینظیر
بینظیر ویچھاہ تراب

گرم رنگ لستہ گلن ہر کنار
نگارن بصد ناز تل بام سر
مقابل رٹون آینہ بیشتر و
دین مرحباتس چھویس یتھ نگار
یہ رخ ماہ وہ بد دورہ نور تہ بہار
ملن سور رندان جانباز پور
یہ آتش وچھون اوہن کتھ چھو کریو ٹھ
رشک ملک ل لشکر حسن یار
سپن عاشقن کتو زر جانگداز
بان نازہ تہ ساز بدر منیر
بصد نازبی جنت برطاق طاق
بناگہ دلک آرزو دراس زود
برج مہ آمد چہ بدر منیر
دو مہ رو بیکجا بصد آب و تاب
زٹہ دلدار باہم گرفتار و یار

انم پوش در جوش حسنک بہار
مجلی سپون سقف و دیوار و در
بعکس رخ خود کرون گفتگو
فلس دل بتاثیر باد بہار
فرشتہ اتھ مورہ بے اختیار
زلن خشک زاہد وچھیت دور دور
اکی آنہ زہدس کری حسن لوٹ
شکیب و قرارس کرک لورہ یار
ابرزین سازو تبر زین ناز
وچھن وارہ پروانہ کر بینظیر
زاحراق ہجران دلس طمطراق
بکار آمد و ہوش جانش ربود
خرامان لباہان شہ بینظیر
بہر بابت حسنس سپون انتخاب
وچھن اک اکس تازہ حسنک بہار

ولو بسا فیروز تازہ دروچھ نگار ہم
بہشتی چہ وصلت میلکن و دیو انتقام
نگاہ پران آن بیمہ
عوض بینظیر زرتن شوق جمہ عمل اسہ
بدن ہبہ دیکہ ولواہ نشانہ
نہ دریاہ ون تہی تن

سپون پریه بوزت دلس خاره خال
هٔرن نار از غیرتِ آن نگار

دیون از زمین تا بکیوان رسم
همس انتقام از سلیمان قسم

کدِٹس رختِ شاهی زتن بېدرنگ
تهون قید در جایٔ تاریک و تنگ

فوڑتم مه سیت عهد و پیمان قرار
گریبان عیشس کرس پاره پار

درین حال گو بیده باصد شتاب
سو شهزاده دیهٔن پری در عذاب

دلس ژاینڈ تس جو سرو سهی
سه تندی وحیت گوس قالب تهی

به تندی دیوس پریه کای بوفا
ژه زانت یه عشقس صدم شر گفا

مه دلخون بغیرت جهو آتش جگر
ژه عاشق بوژی در کنار دگر

تهوت قید در جائی تاریکتر
بُراز مار و کژدم جو قعر سقر

مشی عیش و آرام و نازکری
ژه شولی نه با نازکی دلبری

بجاه الم وجه فزا چهوی سزا
رضا تهو یهوی ناژه آسوی قضا

غرض بنیظیر آن مه دلنشین
تهون راچه تس یهره دیو لعین

بحکم پری دیو خونخوار او
تلون شاهزاده ز دربار دراو

سو شهزاده سوزن بجنگ بلا
صلادِه بما تم بلا در بلا

تلون از زمین تا فلک بر هوا
رواروهوازن کرن کم نوا

بدل مضطرب آنچو آسوی چمن
ہجوم خواص از یمین و یسار
ہمہ مہ جبین نازنین گلعذار
در آن گلشن آن دلبر نازنین
چو فندق گلن منز دلبر و دماغ
معلی سپن گل بیالین باغ
کہمس بہ تہون پای نازکی بناز
آنچ ہیز تراکش نازنی نار
درزن طرح چمک یو ہیوار دو
بونی زمرد بکرس زر

چو آخر نجرگاہ فیروزہ فام
زمہ رو ٹلن منز چو ماہ تمام
معطر منور سو گلزار گلو
زمو بوی پرتو زجمار پھو

وجیون نہ سٹھاہ روز آن دلفروز
دلس گوس پیدا سٹھاہ درد و سوز
کرون ترک آرام عیش و قرار
سپین زار بمیار در ہجر یار
نہ تس بھن تہ چن آب و خواب و سرور
بہن دور از ہم جلیسان نفور
دیون کم بو جا وس یہ عشقن شراب
رمہ تہونم نہ میل خور و آب و خواب
ولو عشقہ ہجرا نکے خنجرہ
زرٹت سینہ کر تہم دلس پنجرہ
امی حالہ در نالہ بی جال و ہوش
امک نالہ زیر و بمبس با خروش

٢٣

در بیان فراق بینظیر بد منیر را و در آمدن در باغ وساز و سیتار نمودن و وصف آن باغ

ولو ساقیو دل چھو در اضطراب
بگلابی غنچہ جاوم شراب
غمس منز چھو کیاہ غم غنیمت چھوم
بدنیا چھو ہمزاد شادی و غم
پریروی دلجوی از فرط غم
سپین موی از لاغری در سبدم
خواصن دیون چھوم تمنا یون
بواز نیرہ ما فیرہ ہا در چمن
دلس نار از ہجر دلدار چھوم
یوان بوی دلبر ز گلزار چھوم
غرض در ایہ با یار ناز کبدش
خرامان خرامان بطرف چمن

[illegible]

بیقراری دور از طرف بدر منیر
و فراق بینظیر از زبان
حقانی نشین کی شیوہ بر

پرنده سپین بسته از هر کنار	چرنده پرنده باواز تار
زتن جامهٔ نازکی رٹ گلو	زگل جلوهٔ وصل رٹ بلبلو
ولی آس دیگر بدرِ منیر	ز قوس بلا آمتوی زخم تیر
دین بے دلا آرام آرام جام	چو در مذهب عشق عین حرام
بیا دگل روی آن گلعذار	چو بلبل ز غم در دلش خار خار
زگلشن کنڈین منزدلس سوی خیال	هرن اشک هجران بکف هت رومال

در بیانِ آمدن شب و ناله و فریاد بر داشتن و گریه و زاری کردن

دلو ساقیو جاه و می باشتاب	بپرده شبین دل رخ آفتاب
شب هجر کوی پو علامت ز دور	سپین عاشقن پٹ قیامت ظهور
زگلشن لصد ناز آنمه جبین	شد از محفل نغمه تنها نشین
شد از بزم انجم ز حلقه برون	بریر و یه چشمو بکوس خوبی خون
یه حسن و جوانی یه عشقن صدم	ستم بر ستم بر ستم بر ستم
کنارک صدف پر کرن از گهر	نمی آبه گو صاف روی سحر
گهی در غم هجر آن نو نگار	پران شعر حقانی دلفگار

ارے آسمان میرے نخل تمنا کو کیوں ہرا کیا
سمو اشتیاق میں دل میرا کوں خوں کیا
ارے بلبل دل بیکس کے غم ہجر کا
کیا نار دل میں کیوں بہار
دو داس بجنگل و غنچہ ہائے
و مرا اس دم سینہ ہائے کیوں
جلوہ داریں بیاہ کیوں بلبل
دیکھائیوں خار کا نشتر کیوں ہائے

۲۳

تجھ سے ہجر میں لبسمل ہوں ادم
قرار اس ورش نازکی کا کہاں
قیامت کا علامت نے مرا دل
بلا مجھ کو غم محشر کیا ہے
اٹھو حقانی عاشق کا شعار
کیوں شور اس سے شیرین اٹھاں ہے

در بیان فراق بدر منیر راے
بینظیر و نصیحت کردن
نجم النساء و جواب دادن او
انجم الکعل فام

صبوحی ده ای ساقی جام
چهلوم اشکر و بین بیمون شام
گردون مینو غلک آفتاب من طلوع
ران نیم شد دو بین کرشت دی

در بیان در خواب دیدن و
در بیان احوال بنظر و نالہ و
فریاد بر داشتن و در آمدن
نجم النسا را سحر صبحی

در آئینہ مہرو وچھو رنگ رُو
کڈُن آہ جانکاہ از سوزِ دل
درین حال گواک رتہاہ سر بسر
ز فرطِ الم گیج ستہ بد وَل جمال
شبے و روز ہیوتس غمک مخمصا
دیون تس کہ ای لعبت شوخ رنگ
مسافر چوا ناہ وچھوت سر سری
سو چھوی بیوفا تس مہ کر اعتماد
مسافر کتہن پٹ متُن چہار روا
موشر زیو پر روئیہ دیولنس حجاب
تصوّر کرون یام بیہ از نظر
کہتُس جوش ہیوپش رخ گوس زرد
جنونس تہ صبرس لمتس سنگ گو
ژلوس خواب و راحت دلس آب و تاب
اندر گیج سندر زن سہ سندر سبا

لبن ساغری در بدن مو بمو
بڈُس پای سروس زنجیر گل
وچھن مہ دلربا در نظر
رخ ہمچو بدرش سیون چھن ہلال
وچھت ماہ ہُر آیہ نجم النسا
مزن سنگ بر لعل ناموس ونِنگ
لمتس تتہ چھہ دیوانہ گیمژ پری
زہ ناحق گرمک در محبت مباد
غریب الوطن آیہ نُس بیوفا
سو ماہ پریہ گُر قید در کوہ قاف
سپن مبتلا وارہ در غم اسیر
کڈون آہ جانکاہ با سوز و درد
ہیہ زن گل جعفری رنگ گو
ز دل دراس دہ آتس بوی کباب
نندر آیہ تس دایہ نتہ گیہ جدا

ولو ساقیہ جام صہبای تاک
بہجران دلبر سپون سینہ چاک
بچہ مان نظام ہردو جوی خون
وچھو حال دلبر بچشم درون
پیا دِ بقا مے چھو نقد حال
فنا ی دنیا چھو خواب و خیال
وچھن اچھو وچھون دلبر نازنین
بچارہ بلا مبتلا و حزین

پنینکی حبیب منز سبران اضطراب
چھین روی عارضن حسبہ آفتاب
دین ستنی طاس بنبل سبزان
حسن جان لعل رخشان ارزان
سوختن الہ و مست اسیر
بنجی نقدے بیا میر بد منیر
سکدن و وده آه ازدل برزفان
سرن الفراق الفراق الفراق
وینکا سیلیب با صبا
بیا ہا آمن زہ حسنہ ویتہ
بجان و اوزن جب راہ حسب بنیظ
وچھنیب وا قعات
سیب مر بدار بنیر

نه دېتهون سو گفتار لی روی یار — پکوس چوی اُش ور غم آن نگار
رټوس مه رخن داغ زردی زدرد — فتس دل بآندم کډون آهِ سرد
خواص آی از هر طرف جوق جوق — نگارس وچهک تازه آثارِ شوق
دپوک لس که ای دلبرِ شوخ رنگ — کروی کم غمن گلحس ار نه رنگ
بزاری پریویه دپونک جواب — مه احوال دلدار دیتهوم بجواب
غرض تس سه نجم النسا یژ رفیق — زهرکس ورا ایام هجران شفیق
تمی با مدارا دپوس کای نگار — مبر ډر کری جان و دل ژی نثار
دمس ون بگرد جهان سو لسبو — چه غم گر رود سر درین جستجو
مس واره پیغام در هر مقام — چه از بحر و بر خشک تر شهر و گام
دچمن گلشن منز چو بادِ صبا — درین کار یاری کرم یار با
بو از خانه یامت نبر نیره بام — کرک شیفته هر طرف خاص و عام
اگر سر درین تسرِ و کیپاه چهوډر — مه گنډم بجانبازی خود کمر
پریرویه دپولس که ای غمگسار — زه رستوی مه کانه چهمنه هم از کار
مگر چهو نیه کنه چاره در جستجو — نته ما مرسے در همین آرزو
یه پوزت سه نجم النسا ورژه شتاب — تلن بین جوگی ته چنگ و رباب

سو آتش کهٹ رود در زیر خس — بیک شعله چوس نارون عالمس
تهون رمبلی موی مژه مل ملی — چو جوگن هٹن راه گنگا جلی
شب و روز چون مهر و مه شهر و گام — چو بلبل هتن پی گلشن هر مقام
سٹهاه آس پُر فن بمضراب تار — کرن سی هنر از خرد اختیار

در بیان رسیدن نجم النّسا در باغی و سرود کردن و آمدن ناگسان شاه پری یعنی فیروز شاه و عاشق شدن باهمدیگر و بردن در پرستان آن نازنین را

بیار وداي ساقی گلعذار — بصحرا ز تنگی جهو دل خار خار
ولو جاو در پیاله گل شراب — بشهر مطالب جهو ماهتاب
دِتم سوی در رئیس کا سهرا — تلوم روی امیدسی رنگ یاس
قضا را شبی آنمه دلستان — مقامس اکیس واژ در گلستان
شب جابه ده آسو فصل بهار — کرون از سر شوق آهنگ تار
بذوق درون مست با وجد و حال — اجهو خون هاران ماران تال

سو بیگانه از خویش بر بین گو | چو دیوانه بر لعبت چین گو
درین حال در حال شب گو تمام | سپین جوگن از جا قیامت قیام
خروش از جهان دراو جوش زمین | تجن یام باهوش بر دوش بین
پریزاده از عشق بر باد گو | یه حال قیامت مس یاد چھ
بزاری رٹن دامن آن نگار | گرن بر سر تخت زرین سوار
چو باد صبا دراو تخت روان | لسوئ پرستان روان وو دان
پرستانکن لعبتن وتهو خروش | وچهوک خط و خال جمال منوش
مقاماتهوک تس برائی قیام | ببرج صفا بیٹھ داه تمام

دربیان جستجو کردن سپاه فیروز شاه برائے بینظیر و آوردن بینظیر از چاه و بردن نزد بدر منیر و پرسش نمودن باهم

می سو فلکی ساقیو چاو جام | گژهن کال پژه لازه هندو وه تمام
زری جوگنی روز ژل از جهان | بر جوگنی شب نما گو عیان
ملی جوگنی راز شامک سوت | بعالم ڈیک جوگین گر سکوت
بمحفل سپین فرش شاهی زری | بحکم شهنشاه جن و پری

ونی کیاه بو احوال فیروز شاه
بیوز دردن کیاه کرن آه آه
بینی یار شاه آن جوگن نازنین
بزم پرستان و ایوان بین
ونی شهزاده گرفتار یار
بیجان مضطرب تر ابدل بیقرار

نه جوگن پری پیکری ازنک جو
نه ماهن نشی نکهه گاه روزان دور
ونم هو سو عاشق بنن تس فدا
ولک ناز جوگن کرن صد نوا
نه آیچ بلبل بلکه از ار زار
نه گیم لخ یار پروانه وار

پریزاده در عشق آن دلفریب / چو دیوانه رُو دسته صبر و شکیب

امی حاله گو مُدّتها ه بیقرار / ز اظهار اسرار زانُن نه وار

بنیواک دوه ناچار و ناچار گو / بصد عجز در پای دلدار بیو

نگارن کروک نیم خنده بناز / سپین عاشق مُبتلا سرفراز

دیوون تس که ای دلبر شوخ رنگ / مه بر جان سپین خانه صبر تنگ

چهو کرون مه تاب شکیب و قرار / ژه بیدد و بیرحم ظالم شعار

غرض چهوس بواز نار فرقت ملول / مه گرمتم ژه اندر غلامی قبول

بناز و تبسّم بخلق و عتاب / برحم و به تندی دِپُن تس جواب

مه بس مطلباه چهوم کرک روا / ژه شاید لبک گو هر مدّعا

دیوونس چهو کیاه حکم گر بر غلام / چهو حق بوزه وُن مقصد خاص و عام

دیوس چهو گنی ای شه نامور / وزیر شه نامور چهوم پدر

بملک سراندیب چهوم خانمان / غرض بسر بسر یاوُنس داستان

زعشق پری بر شه بینظیر / کرون ختم تا حال بدر منیر

دیوس شاهزادن که ای نونگار / چهو کیاه ڈر بوات خدمتس چهوس تیار

ولی عهد و پیمان مه سبت تهاو بور / دلس بدمه بخشک ژه وصلک سُرور

سونی زود از قید کره هن تا — بو مالس ولی پور میلی سزا
وجهت نامهٔ رخ نامه گیه بیقرار — لدون خاک بر سرودن ارزا
دین در چو افشای رازِ نهان — بنزدِ پدر زین خبر خوف جان
بتعجیل حکم شهٔ نامور — لکهن عرض کای شاهِ والاگهر
سو قیدی کڈون از چه کوه قاف — مه بٹ عذر تقصیر تهاوِ معاف
یه بوزت سین شاد فیروز شاه — هتن دیو همراه تا راهِ چاه
کش ده دهن بام از چاه گو — ازان ماه پرتو عجب گاه پیو
سکندر نژاد آنشه خوش صفات — زظلمات زن در او آبِ حیات
دمی از کدوراتِ رنج و محن — سٹهاه سست و لاغر ضعیف البدن
سو چاهس اندر ماه حسن و جمال — رخ همچو بدر شش سیمبوت هلال
گلِ تازه لی آسو چهموت شهل — زبادِ خزان خشک زن برگ گل
بکف ناخنِ ناز همچون هلال — مطوّل بکن زونه رهموت ملال
بدیدارِ رخسار آن رشک ماه — وجهت آو در گریه فیروزشاه
کرون بر سر تخت زرین سوار — چو بادِ صبا آو در نو بهار
انن نزدِ جوگن سونا زکیدن — بکن اُش بچشمان چو دُرّ عدن

٢٩

در بیان ملاقات نمودن باهم

بعد ناز از خلوت خانہ در
بی بکر سوی حمام ای
سہ نجم النسا آیہ با آب و تاب
لہ دون چہرہ بروی گلزار آب
کرون سو از نور رخسار دور
کووں بیدا از دوو رخ سنگ ظہور
بیونگ تلون بردہ از روی آب
ز ابریشم درایہ زن آفتاب
صبا جمع زن از رخ دلربا
وتن برتن سیم زرین قبا
مشکل بجوہر کمر بستہ زر
بسر طاقتی صاف از گہر
قبا بندہ بی تکلمہ از
چیو بہو بر رخ سرخ خال کبود

ومشورہ کردن برای کار ضروری ورفتن آن ہر دو شہزادہ در پرستان وفرستادن نامہ نزد مسعود شاہ برائے کار خیر

دلو ساقیو جام و جام شراب
بگلزار دون دلبرن گو دو چار
اکس چشمہ خونین بین چشمہ نم
خزان دیدہ باہم زہ گلزار زن
کرک باہم احوال پرسی تمام
سہ نجم النسا مشفق بینظیر
کرون حال دلبر بدلبر بیان
سین شب در احوال پرسی تمام
سو شب وا تو در شادمانی بسر
برخسار دل زونہ نورگ نقاب
بصحن فلک درا و وقت صبا

بہم جمع گے زون نہ آفتاب
زچشمان سین لعل و گوہر نثار
ہمیس تستندوی بس لیند آسو غم
برزہن حال بیار بیار زن
زآغاز درد و فراق اختتام
بمہر آمدہ نزد بدر منیر
انن قصۂ خویشتن در بیان
دو ہس از دم صبح تا گاہ شام
زجلباب شب درا و روی سحر
بہ بستر گہ خواب و نہوا آفتاب
دل افروز محبوب زرین قبا

چھو بہتر کرو مشورہ ہر کار
کرک مشورہ با دلِ خویشتن
بملک دگر سیف ہت مال و زر
لکھیاں نامہ بر نامِ مسعود شاہ
سو فیروز شہ تہ شہِ بینظیر
ہتک سیت لعل و گہر بیشمار
بطرف فلک ہمچو خورشید و ماہ
تنہی نامہ کر بینظیران رقم
سکندر حشم شاہ انجم سپاہ
کہ ای جم مثال و سکندر نژاد
سو شہزادہ چھوس نا و جم بینظیر
غریب الوطن چھوس بملک دگر
جیہ پر زور لشکر مرنش بیشمار
نہنگانِ جنگی تلنگان زور
غرض ہی چھو مضمونِ این قال و قیل

نتہ منز لوکن ہا گڑ ہو شر مسار
روانہ گڑ ہن یم زہ ناز کبدن
کران جمع لشکر بصد کر و فر
بمضمونِ تزویج خورشید و ماہ
گنڈک ہل بتدبیر بدر منیر
بتخت روان گی روانہ زہ یار
زہ دلخواہ در ملک فیروز شاہ
بنامِ شہنشاہِ والا حشم
فلک جاہ سلطانِ مسعود شاہ
مرادِ جہان و جہان را مراد
پدر چھوم شہنشاہ صاحب سریر
سٹہاہ راجہ چھیم باج دہ تاجور
پلنگان صفدر ہزاران قطار
پلنگانِ صفدر چھہ دارا کرور
کران چھوس سو الاہ زا مرحزبل

بہ خطِ پیش مسعود شہ واتو پام
تا ہر حرف مضمون بوزن تمام

مشورہ کردن مسعود شاہ با وزیران خود و قبول داشتن مضمون نامہ و فرستادن نامہ برای بیاری کار ...

۳۱

کروک در گلستان جنت مقام
بفرش ہموس اسی ازین انجام
غرض وانو در باغ بر زمین
باین شوکت و جاہ گو بینظیر
کہ سن تو بود بار روت کو بر فلک
درزن و بیدم نویشی ہمہ شہ فلک
بخورو فغان عالمی دھام و دھوم
چنین دور است از فردبان و ہجوم

در بیان پیار رسانیدن
مجلس پرلے شہزادہ بینظیر

ولو ساقیو وصلکوی چاو جام
پیون ہجر کوی کام ان اختتام

خدا زانہ کیاہ نیرہ انجام جنگ
رچہو کونہ اس پانہ ناموس ننگ و

بہ تدبیر شاہن بدل کر قبول
توی رود تابع بشرع رسول

گنڈون بادل خویشتن بی خیال
کرو آفتابس بہمہ اتصال

تولن خامہ لیکہن بنامہ جواب
بالقاب و آداب باصد صواب

لکہن بعد حمد و ثنای خدا
پس از نعت احمد شہ انبیا

بروز ہمایون و وقت سعید
گرامی نمط خط سامی رسید

رقم مختصر کر بنامہ جواب
چہ تابع بشرع رسالتماب

توی سرخ گو از حنائی قبول
کرو خواستگاری بشرع رسول

خلاف پیمبر کسے رہ گزید
کہ ہرگز بمنزل نخواہد رسید

بتاریخ اسعد بوقت فلان
کرِیو عزم اینسو برسم جہان

کروک بستہ کاغذ بمہر و داد
سو خط گو روانہ بوقت مراد

وحیت نامہ گو شادمان بینظیر
ولون برتن نازنازک حریر

بصد شوکت و جاہ و خیل سپاہ
سو دلخواہ ہمراہ فیروز شاہ

بصد احتشام آن شہ نیکنام
بخیل و خدم تام دراو از مقام

بجن باجہ و نای در ہر طرف
دوون راجہ از دل کرن صف بصف

وبے بس کیاہ از ان ہم جاہ و جلال
سپن حال وصف زبان کرنگ لال
بر سر شیر زین فرابیل سپاہ
تخت زمین تا فلک سو نگاہ
بگستر ہمہ سر اسر زر نگار

غزل از زبان ابہور و بیر

براہ حضرا ازعیاں سب ہی وار
ہمہ کوئی شاہی بعیش و سرور
ہمہ خواں از نحن ابہور و قصور
گر نعمہ و شتوبہ و ندہ و انوی
سنہ سا زسن کرہ ندہ بانوی
شہ ساہ بیاہ بر نوبیاہ ندہ بانوی

۳۳

کامه دیوه جامه چانو کیا مُلا واوُنوی	گاه بیو عالمس چانوئی
سونه زین ترکس مخته تازانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوی
گوپال سنیاس دنه درشانوی	برمکه بم پرزه نانوئے
رهبیه ماله بیه ناناگ آرزانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوی
موکهه وچهو زلیخا یه یوسفانوی	چهوکهه بله حگبرس پرانوئی
ینبرزله بمنا ژله بمبرانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوی
پوش فل باعنس حوش بوزه واوُنے	بُولبوش پُوشنولانوئی
شوقه آی قمری طوق بانه واوُنے	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی
رِندِ حقانی زار و نه وانوی	آنده نابنای آزه لانوئی
دمه دمه سوی چهوی منده چهانوی	شاه سانو کیاه نُنده بانوئی

دربیانِ نکاح بستن شهزاده بینظیر بهمراه بدرمنیر و فیروز شاه با نجم النسا و شاد شدن باهم

سپینِ یام حاضر نه ناظر شتاب	پر از آب کوثر سلفچ آفتاب
عجب کوزهٔ نقره و طشتِ زر	بدستِ فلک رشکِ شمس و قمر

غزل بتقریب تهنیت بینظیر و بدرمنیر و فیروز شاه و نجم النسا

سو در فلک خود و انور دیکر بام
زمخلوق هم سو سیپون از دحام
ملاقات پامت کردن با پدر
زمین بوسه کرکن پچشمان تر
سو در بار فرزندا سوی وردن
دوباره تمنا و جان دیدن

دهانِ بلبله در جوششِ مے	بمیک جلوه برابر شد مبارک
بیا ای بلبلِ شوریده در گل	گل امشب روی دلبر شد مبارک
درین بزمِ محبّت محوِ دیدار	فلک با چشم اختر شد مبارک
بگلزارِ جهان از طرف بالا	نثارِ گنج و گوهر شد مبارک
دلم در جوششِ افسانۂ یار	دماغم رشکِ آذر شد مبارک
زعودِ طبعِ حقانی معطّر	دماغِ هر سخنور شد مبارک

دربیانِ انجام رسانیدن جمله شادی و رفتن آن هر دو شاهزاده بوطنِ خود با دلبرانِ خود ها

بیا زود ای ساقیِ غمگسار	دِه جامِ محبّت بنامِ نگار
سیپنِ یامِ دعوت نجیر اختتام	کروک با جوشی نیره نوک احتشام
زِه دلبر بهوک در عماریِّ زر	بهر سو چهکن آی لعل و گهر
شه نجم النسا سیت هت مال و جاه	زنیک سوی مشکوی فیروز شاه
بسوئی وطن گوشه بنیظیر	چو خورشید همراه بدرِ منیر

سو زن یوسف ملن یعقوب گو
بر اشک خوشی کوب مغلوب نو
کروکر شادیانه بروپ و تفنگ
با هم باید درس سیپون بنام رنگ
وجهت شادمانی گی صغیر و کبیر
دوباره لبوک شاه آفاق گیر

سیپن بنظیر بس همراه و بام
سو گهاط مرچ باهم تو عالیج و بام
سرن با پادشاهی بلبلک بیر
دین داد و احسان با بیداد
کردون بلک آباد از عدل و داد
ار جهان عیشت سیپن شاه بنظیر
بجنجه انبساط ... نسب
... عشقن ...

چه ...

کہ ز محبوب ما اندر آل و اصحابی تو
مه جبینی و خوش لقائی تو
یا شفیعِ جملہ عاصیانِ همہ
دافعِ آفت و بلائی تو
[illegible] خوشنمائی تو
از غمِ هجران درد و دوائی تو
[illegible] تو
عفوِ جرم و خطا [illegible] ذو العطائی تو
[illegible]
[illegible] تو

نعتِ شریف تصنیفِ محررِ رسالهٔ هذا

سیدا شاهِ انبیائی تو	سرورِ جملہ اصفیائی تو
نرسد هیچکس برتبۂ تو	شاهِ ذو المجد و ذو العلائی تو
اقتدای تو انبیا کردند	بر اولو العزم پیشوائی تو
گشت پیدا ز نورِ تو کونین	کہ ز تکوین مدعائی تو
فیض بخشای آسمان و زمین	شادی افزای و غمزدائی تو
برگزیده توئی زخیلِ رسل	مصطفائی و مجتبائی تو
وصفِ موئی تو سورۂ واللیل	بجبینِ مهر والضحائی تو
سینۂ تست مخزنِ عرفان	گوهر و دُرِّ بے بهائی تو
سروِ بستانِ ثمّ وجه الله	شمعِ ایوانِ آیتمائی تو
واقفِ سرِّ لی مع اللهی	بلبلِ شاخِ قُل کفائی تو
نرود ز انبیا کسے در خلد	تا نہ اندر جنان در آئی تو
نرسیده است کس باوجِ دنیٰ	کہ سزاوارِ ارتقائی تو
التجای اُمم بدرگهِ تست	زانکه ملجا و ملتجائی تو

۳۵

بہشت در حشر [illegible] روائی تو
زانکہ پشت و پناہ مائی تو
بلکہ این آرزوست در دلِ من
کاش بار کرم نمائی تو
بهر تلقین و عونِ من [illegible]
[illegible] من بیائی تو
[illegible]

اللهم اغفر لکاتبه و لوالدیه و لجمیع المومنین آمین یا رب العلمین

مختصر فہرست کتب موجودہ دوکان غلام محمد و نور محمد

ورد اسم اللہ اوراد فتحیہ	ورد اسم محمد کبریت شریف	ورد اسم یامین، دره یاسین	گلشن نعت	مدینہ نعت	اعجاز غریبہ	گلدستہ منقبت	تذکرۃ الشہدا
معاز النبی	آسیتی سا	جنگ بدر	معجزہ یمن	شمائل شریف	جنگ خیبر	جنگ دینور	جنگ زیتون
بہار گلشن حصہ ۱	بہار گلشن حصہ ۲	بہار گلشن حصہ ۳	بہار گلشن حصہ ۴	بہار گلشن حصہ ۵	بہار گلشن حصہ ۶	بہار گلشن حصہ ۷	بہار گلشن حصہ ۸
بہار گلشن حصہ ۹	بہار گلشن حصہ ۱	موسیقی حصہ ۱	موسیقی حصہ ۲	موسیقی حصہ ۳	موسیقی حصہ ۴	موسیقی حصہ ۵	موسیقی حصہ ۶
[illegible]دل حصہ ۱	ونہ ون حصہ ۲	غزلیات کشمیری	گلبدن	شکر ریز	گلریز	زیبا نگار	رعنا و زیبا
روضۃ الحسن	رد وہابیہ	معراج نامہ	ذہ عذاب	سوہنی مہینوال	قصہ بی بی تمیزہ	نسب نامہ غوث الاعظم رضہ	طوطی نامہ
نماز مترجم	روضۃ الشہدا	قصہ شاہ مندود	ونہ ون حصہ ۳	وفات نامہ	شفاعت حسنین	توبۃ النصوح	قصہ خشت زرین
شیخ منصور	شیخ صنعان	پیر نامہ	یکحکایت	یوسف زلیخا محمود	منطق الطیر	نام حق	کرامات غوثیہ
بدائع منظوم	ضروریات دین	احوال الآخرہ	مکر زن	بہار نامہ	ملہ نامہ	بہلول نامہ	عورت ڈولہ
زین العرب	چندر بدن	مہر و ماہ	جوہر عشق	گلدستہ بینظیر	قصہ حضرت جابر	بہرام گل اندام	قصہ شمعون
شیرین خسرو	ہیبہ حال ولی اللہ	ہیبہ حال میر سیف الدین	گلنور گلریز	یوسف زلیخا مسکین	گل بکاولی	خدیجہ نامہ	لیلی مجنون
قصہ سیاد و قطروس	حدیقہ نعت	عقاید	گلدستہ کرامات محبوب العالم	سلطان محمود غزنوی	ہارون رشید	تمیم انصار	سکندر نامہ

۳۶

تمام درخواستیں اور ترسیل زر کا پتہ: مینیجر صاحب مسلم بک ایجنسی۔ ایس۔ آر۔ جی۔ سٹریٹ سرینگر کشمیر

